

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 018/18

KLAGER: Advokatfullmektig Jonas Tjersland pva. Klubb Kok AS
PUBLIKASJON: Bergensavisen
PUBLISERINGSDATO: 20. og 22.12.2017 og 01.02.2018
STOFFOMRÅDE: Næringsliv
SJANGER: Nyhet
SØKERSTIKKORD: Samtidig imøtegåelse, premissene, tittelbruk, saklighet og omtanke
REGISTRERT: 19.01.2018
BEHANDLET I PFU: 29.05.2018
BEHANDLINGSTID: 130 dager
KLAGEGRUPPE: Bedrift (advokatklage)
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Bergensavisen (BA) publiserte **onsdag 20. desember 2017** et førstesideoppslag med tittelen « "Solgte narko på do». Stikktittel: «Trues med skjenkestopp» og en «bombe» med teksten «Politiet slår alarm».

Inne i avisen gikk omtalen over to sider. Hovedtittel: «- Solgte narko på do». Stikktittel: «Da politiet besøkte utestedet Klubb Kok slo de alarm:» Ingress: «Nå truer skjenkekontrollen med å inndra bevillingen.»

Innledning i brødteksten:

«Politiet har hatt en rekke kontroller på byens utesteder i høst. Sent på kvelden 1. desember besøkte de utestedet Klubb Kok i Christian Michelsens gate. På ett av toalettene ble det avdekket bruk av narkotika. Dette gjorde at politiet rutinemessig varslet skjenkekontoret i Bergen kommune. To kontrollører rykket ut, og ankom nattklubben like etter midnatt.

Inne på herretoalettet kom en av kontrollørene over tre menn i 20-årene. De sto midt på gulvet og diskuterte narkotikaomsetning høylytt. "Det ble diskutert leveransedatoer, herunder ble leveringsdato for "eks/ex/X spesifikt nevnt". Det fremkommer av en intern rapport BA har fått tilgang til.

Dealing på do

"Gjest 2" uttrykte bekymring for kjemisk renhetsgrad, men dette ble avvist av "Gjest 1", som påpekte at "alle leveranser til nå hadde vært av tilfredsstillende kvalitet". Kort tid etter kom en mann ("Gjest 4") ut fra den ene toalettåsen, og spurte en annen mannlig gjest ("Gjest 3") om han hadde kontanter, en 200-lapp eller en 500-lapp.

Det er uvisst om det ble overlevert kontanter. "Gjest 4 gikk deretter inn i åsen, der det sto en annen mannlig gjest fra før", står det i rapporten. Åsen er under en kvadratmeter, og har kun ett toalett.

En liten halvtime senere ble "Gjest 3" observert i loungeområdet. Han skal ha sittet fremoverlent, med sløve øyne og åpen munn. I flere minutter skal han ha sittet og klødd seg på magen.»

I teksten videre forklarer avisen, med rapporten som kilde, hvordan den samme gjesten forandret adferd fra sløv til energisk.

Videre opplyses det om at Klubb Kok noen dager senere mottok forhåndsvarsel om mulig inndragning av skjenkebevilling på grunn av narkotikaomsetning på stedet. Det opplyses også om at det har vært dialog mellom Klubb Kok og kommunen om saken, og at klubben har fått en frist til å komme med en uttalelse. Markedssjefen i Klubb Kok vil ikke uttale seg til avisen, bortsett fra at det er en god tone både med politiet og skjenkekontoret.

Både forsiden og innsiden var illustrert med det samme bildet. Inne i avisen opplyses det i bildeteksten om at bildet var tatt utenfor Klubb Kok under en kontroll sist helg, altså ikke på det tidspunktet som omtales i artikkelen.

En sideartikkel hadde tittelen «**Politiet slår alarm om narko i utelivet**».

Ingress:

«Politiet melder som økende bruk og omsetning av narkotika på byens utesteder. Også ansatte i bransjen er i søkelyset.»

Videre i artikkelen:

«Politioverbetjent Hans Sigurd Morstøl bekrefter at de varslet kommunen om Klubb Kok. - Vi observerte gjester som brukte narkotika på toalettet. Når det avdekkes forhold som knyttes direkte mot et skjenkested har vi rapporteringsplikt til kommunen, sier Morstøl til BA. Han understreker at ingen gjester eller ansatte er siktet i saken. - Vi hadde et møte med ledelsen i Klubb Kok i forrige uke der vi uttrykte vår bekymring, og ble enige om en del ting, sier Morstøl.»

Resten av artikkelen hadde generelt innhold. Begge artiklene ble også publisert på nett.

Fredag 22. desember brakte BA en kort artikkel, både på nett og i papirutgaven, med tittelen «**Vektene reagerte på utelivsgjest og ringte politiet**». Det er på det rene at dette ikke handler om Klubb Kok, men et annet utested. Men til slutt i artikkelen heter det:

«BA har den siste uken skrevet flere saker om narkobruk og omsetning på byens utesteder, blant annet ved Klubb Kok. Politiet er bekymret. Også ansatte i bransjen er i søkelyset.»

Torsdag 1. februar 2018 brakte BA en ny artikkel om Klubb Kok. Artikkelen hadde tittelen «Slik skal utesteder hindre bruk: Matfett på do mot narkotika»

Ingress:

«Utstedet Klubb Kok trues med skjenkestopp etter at politi og skjenkekontrollører oppdaget narkosalg og bruk i lokalene. Slik tar de grep.

Videre:

Da politiet besøkte utstedet Klubb Kok 1. desember i fjor, oppdaget de narkosalg og bruk i lokalene.»

Videre gjentas innhold fra den tidligere publiserte artikkelen.

Så heter det:

«Uken etter ble nattklubben truet med skjenkestopp. Varselet gjelder narkotikaomsetning på stedet, brudd på krav om forsvarlig drift og mulig inndragning av bevilling.»

Til slutt i artikkelen heter det:

«Klubb Kok ønsker ikke å kommentere denne saken.»

Artikkelen ble også publisert på nett. I nettutgaven ble opplysningen om at Klubb Kok ikke ønsket å kommentere fjernet, men artikkelen ble oppdatert med følgende:

«BA har stilt ledelsen i Klubb kok flere spørsmål i denne saken. De har ikke besvart disse, men har sendt en uttalelse som selskapet ved driftssjef Remy Sundsbakk ber om å få publisert i sin helhet:

- Leder for Kontor for skjenkesaker i Bergen innrømmer at kontrollørene gjorde alvorlige feil under kontrollen. BA forsøkte å la en historie på dette i et oppslag 20. desember 2017, og vi hadde ikke noe annet valg enn å klage BA inn til Pressens Faglige Utvalg (PFU) for oppslaget. Vi har gitt utfyllende svar til Kontor for skjenkesaker, men vi kjøpet vaktjenester fra et av Norges største og mest seriøse sikkerhetselskaper, PSS Securitas, som har vår fulle tillit. Selskapet har rutiner hos oss som langt overstiger bransjestandard hva gjelder utelivets utfordringer med narkotika. Vi har arbeider også kontinuerlig med å forbedre oss. Videre må det sies at politiets rapport inneholder feil, men politiets bekymring tar vi selvfølgelig svært alvorlig. Vi vil ved hjelp av Norsk Narkotikapolitiforening (NNPF) øke kompetansen blant ansatte og vektere gjennom «Bry deg uteliv»-kampanjen i Bergen som PSS Securitas og vi er initiativtakere til. Vi ser at andre storbyer har hatt stort utbytte av dette og flere utesteder har meldt sin interesse.»

KLAGEN:

Klager er Klubb Kok via advokatfirmaet Hammervold Pind AS ved advokatfullmektig Jonas Tjersland. Det er vist til flere punkter i Vær Varsom-plakaten, men sentralt står avisens påstand om at det ble omsatt narkotika på utestedets toalett. Klager mener Bergensavisen ikke har dekning for denne påstanden, at den er en sammenskrivning av avisens tolkning av skjenkekontrollens rapport. «Det fremgår ikke i den interne rapporten at det ble solgt narkotika på utestedets toalett, men det er beskrivelser i rapporten som kan tolkes som at det ble diskutert narkotikaomsetning. Avisen gjengir deler av rapporten og beskrivelsene av hva kontrollørene observerte. Det eneste forbeholdet som tas på trykk er at avisen gjengir opplysningen om at det er uvisst om det ble overlevert kontanter.»

Det vises også til sideartikkelen der det heter at politiet opplyste at det ble observert gjester som brukte narkotika på toalettet.

Klager mener derfor det foreligger brudd på Vær Varsom-plakatens punkt 4.4 fordi det ikke er dekning for tittelen om at det ble omsatt narkotika på Klubb Koks toalett. Videre vises det til punkt 3.7 om korrekt gjengivelse av kilders uttalelser, i dette tilfellet skjenkerapporten. Den gir, slik klager ser det, ikke grunnlag for påstanden i tittelen.

Videre mener klager punkt 3.3 er brutt fordi BAs journalist, i kontakt med Klubb Koks markedsjef ikke opplyste om «avisen skulle kjøre en større sak direkte vinklet på Klubb Kok, og Unstad (markedsjefen; sekr anm.) ble heller ikke forelagt helt vesentlige opplysninger som avisen ville bringe til toalettet. Opplysningen om at det skal ha blitt solgt narkotika på toalettet ble ikke formidlet til Unstad.» Som en dokumentasjon har klager lagt ved chat-meldinger som skal ha gått mellom Unstad og Klubb Koks styreleder. Disse skal vise at Unstad, etter å ha vært i kontakt med avisen, ikke hadde inntrykk av at avisen ville kjøre «et hardtslående nyhetsoppslag om angivelig narkotikaomsetning på Klubb Koks toalett». Klager mener i denne sammenheng at det heller ikke ble gitt mulighet til reell samtidig imøtegåelse, plakaten punkt 4.14.

Endelig mener klager det foreligger brudd på punkt 4.1, manglende saklighet og omtanke, på grunn av det samlede inntrykket oppslaget gir. «Det er god presseskikk at det er rimelig samsvar mellom omtalen og sakens realiteter.»

Også bildebruken mener klager er i strid med god presseskikk fordi bildet, på forsiden og innsiden, ikke er tatt i forbindelse med den omtalte kontrollen, men på et senere tidspunkt. Det vises til punktene 4.10 og 4.12 i Vær Varsom-plakaten.

Klager mener også artikkelen 22. desember var i strid med god presseskikk fordi det også her heter at det foregikk narkoomsetning på Klubb Klok. Nettversjonen har også lenke til den første artikkelen. Påstanden fra klager er brudd på punkt 4.13, feilaktige opplysninger skal rettes og eventuelt beklages, og 4.16, lenke til innhold som bryter med god presseskikk.

Klubb Klok opplyser for øvrig at utestedet har hatt en dramatisk nedgang i omsetningen etter oppslaget i Bergensavisen.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Bergensavisen opplyser at den ikke har funnet grunnlag for en minnelig ordning.

TILSVARSRUNDEN:

Bergensavisen avviser klagen. Avisen bekrefter for øvrig at det er fra rapporten fra skjenkekontrollen påstanden om narkotikaomsetning på Klubb Koks toalett er hentet. «Dette er ikke løsrevne påstander, som man kan få inntrykk av gjennom klagen fra Klubb Kok, men et beslutningsgrunnlag for utestedets anledning til å selge alkohol.»

I anledning tittelbruken, VVPs 4.4, siterer avisen fra skjenkerapporten, et sitat som også er gjengitt i den påklagede rapportens innledning. Rapporten er for øvrig vedlagt avisens tilsvare.

Om selve tittelen, «Solgte narko på do» heter det i tilsvaret: «BA har ikke direkte sitert fra rapporten i tittelen, men forenklet det åpenbare: Rapporten beskriver en hendelse (salg av narkotika) på Klubb Koks toalett (også kjent som «do»). «Hermetegnet» som er benyttet som typografisk grep på forsiden, på samme måte som en sitatstrek. Det må bemerkes at tittelen ikke avsluttes med et nytt anførselstegn - det ville indikere et direkte sitat. Det er en etablert praksis å forenkle lengre budskap inn i en tittel og utstyre tittel med typografiske tegn for å indikere at dette er en påstand.» Avisen mener dette er trygt innenfor rammene for god presseskikk.

Det anføres fra avisens side at BA gjenga fra rapporten med stor grad av presisjon og avviser påstanden fra klager om at påstanden om omsetning av narkotika ikke er kildebelagt. Det vises til et brev fra Bergen kommune til Klubb Kok (vedlagt), der det i tittelen blant annet heter «Narkotikaomsetning på stedet». BA mener det ikke er vesentlig forskjell på «salg» og «omsetning». I samme sammenheng mener avisen det heller ikke foreligger brudd på VVP 3.7 om korrekte gjengivelse av meningsinnhold.

I anledning påstanden fra klager om manglende klargjøring av premisser og manglende mulighet for samtidig imøtegåelse, hevder Bergensavisen at Klubb Kok tydelig fikk klargjort hva henvendelsen gjaldt. I en tekstmelding fra avisen het det: «*Vi vil gjerne snakke med deg om en kontroll utført av skjenkekontoret nylig. Ringer du meg. Mvh Linda Nilsen, BA.*» «At ledelsen ikke kontaktet BA for å få vite mer, men i stedet gjorde seg utilgjengelig, kan ikke lastes BA.»

Videre: «Det står ikke til troende at Klubb Koks sin øverste ledelse ikke forsto at henvendelsen dreide seg om varselet fra kommunen, hvor skjenkebevillingen sto i fare på grunn av narkotikaomsetning. Det må ha vært åpenbart.» På ettermiddagen fikk avisen markedssjefen i tale for et kort sitat, gjengitt i artikkelen.

Avisen er usikker på grunnlaget for påstanden om brudd på punkt 4.1 om saklighet og omtanke. Avisen forstår at oppslaget er belastende, men kan ikke se at det foreligger brudd på dette punktet.

Om bildebruken anfører BA at bildet ble tatt av avisens fotograf da han var sammen med politiet på en kontroll som en følge av den omtalte saken. «Det er derfor helt relevant og ikke løsrevet fra realitetene.»

BA aviser at artikkelen to dager senere er brudd på god presseskikk. Dette fordi det opprinnelige oppslaget heller ikke er det. Det var dermed ikke noe å rette og/eller beklage, og lenkingen viser til artikkelen som ikke brøt med god presseskikk.

Klager har i tillegg til å avgi ordinært tilsvar også utvidet klagen, se under. Angående tittelbruken skriver klager. «I BAs punkt 2.1 Tittelbruk siteres to tekstpassasjer fra skjenkekontrollens internrapport. Tekstpassasjene skal ifølge BA være dokumentasjon på at to av kommunens myndighetspersoner "er vitne til omsetning av narkotika inne på toalettet på Klubb Kok", som det heter i BAs tilsvar.

Den første tekstpassasjen er ikke dokumentasjon på at det ble solgt narkotika på do. Det fremgår imidlertid at det ble "diskutert leveransedato", noe som i hvert fall denne side ikke får til å passe til en påstand om at det de facto ble solgt narkotika på kulturscenens toalett. Den andre tekstpassasjen kan tyde på at noe foregikk, men heller ikke dette er konkrete bevis på at det skal ha foregått narkotikaomsetning.»

Klager gjentar sin påstand om at tittelbruken både på forsiden og innsiden er i strid med Vær Varsom-plakatens krav om at sitater skal gjengis presist. Det vises til flere PFU-uttalelser hvor dette er tydeliggjort.

Med hensyn til klagepunktet om manglende mulighet for samtidig imøtegåelse, punkt 4.14, viser klager til tekstmeldinger fra BA om ønske om kontakt i forbindelse med skjenkekontroll og skriver: «Det er ikke uvanlig at det gjennomføres skjenkekontroller ved Klubb Kok ASD, og dermed er det heller ikke noe i tekstmeldingene som tilsier at BA sitter på opplysninger som avviker fra tidligere kontroller som er utført ved utestedet.» Klager mener henvendelsene både var generelle og vage. Det anføres også at markedssjefen ringte tilbake til BA ut på ettermiddagen, og at man ikke gjorde seg utilgjengelig, slik BA hevder. Men Klubb Kok var ukjent med omfanget av BAs kommende oppslag og premissene var derfor ikke klargjort.

Klager opprettholder sin anførsel om manglende saklighet og omtanke, men viser også til en artikkel publisert 1. februar 2018 (gjengitt over) som klager mener svekker faktum i det opprinnelige oppslag på en slik måte at det også foreligger brudd på punkt 3.2 om faktakontroll og kildekritikk.

Med hensyn til artikkelen torsdag 1. februar («Matfett på do mot narkotika») mener Klubb Kok det foreligger brudd på punkt 4.14 fordi det ikke ble gitt tilstrekkelig mulighet til samtidig imøtegåelse. I artikkelen i papirutgaven het det til slutt at Klubb Kok ikke ønsket å kommentere saken, noe som ifølge klager ikke er korrekt. Som vedlegg til klagen har klager vedlagt kopi av kommunikasjonen mellom Klubb Kok og avisen. Den skal vise at viljen til kommentar var til stede, men at man ikke rakk papiravisen før det var for sent. Klager reagerer på at man til slutt fikk en frist på 17 minutter til kommentar. Nettversjonen ble oppdatert med en kommentar (gjengitt i sammendraget over). Dette skjedde påfølgende dag kl. 0810.

Klager reagerer dels på BAs manglende vilje til samtidig imøtegåelse, og dels på at avisen ikke var villig til å bringe et tilsvar i papirutgaven. Klager mener det foreligger brudd på Vær Varsom-plakatens punkt 4.15, tilsvarsretten. Videre anføres det brudd på punkt 4.13, fordi BA ikke var villig til å reparere påstanden om at Klubb Kok ikke ønsket å kommentere saken.

Bergensavisen kan fortsatt ikke se at det foreligger brudd på god presseskikk. Avisen fastholder at påstanden som ble fremmet («Solgte narko på do») i den opprinnelige innklagede saken stemmer overens med kilden, notatet fra skjenkekontrollen, og at det følgelig er dekning for tittelen. «Vi vil minne om at kommunens skjenkekontroll vurderer å frata skjenkebevilligen fra utestedet på bakgrunn av dette notatet, under henvisning til omsetning av narkotika.»

«Samlet sett gir tittelen en korrekt gjengivelse av det de skriftlige kildene forteller: De mener det foreligger omsetning på toalettet på Klubb Kok. Notatet kan ikke tolkes på annen måte.

BA's tilsvare er ellers i all hovedsak en gjengivelse av tidligere anførsler fra avisens side.

Med hensyn til tilleggsklagen angående artikkelen 1. februar og nettartikkelen 2. februar, anfører BA at når klager ikke svarte med kommentar før papiravisens deadline, så var det grunnlag for å skrive at man ikke ønsket å kommentere. Tre kvarter etter oppgitt deadline kom svaret. Da var avisen gått i trykken. «Da redaksjonen omsider fikk en tekst fra Klubb Kok var heller ikke dette noe svar på våre spørsmål. BA valgte å ta dette inn i nettversjonen av artikkelen publisert 02. februar i år.»